

hrvatskim knjigam. Dr. Fr. Vidic. — Ivan Turjaški, krajiški zapovednik. Ivan Steklasa. — Slovarski in besedoslovni paberki. L. Pintar. — Duševna izobrazba človeštva in žensko vprašanje. Ivan Bernik. — Veliki šenklavški zvon v Ljubljani — čigav je? Ivan Vrhovec. — Biblijografija slovenska. R. Perušek. — Letopis »Slovenske Matice«. E. Lah.

Popevčice milemu narodu. Speval Anton Hribar (Korinjski). V Celju tiskal in založil Dragotin Hribar. 1898. Pred nami leži zvezek Hribarjevih pozij. Zakaj je pesnik objavil spredaj tudi svojo podobo in to baš v taki poziciji, mora vedeti že sam. Okusi so pač različni! — Ali ta naslov: »Popevčice«! Balade, romance, junaške pesmi se vendar ne morejo imenovati »povevčice«! Kratke lirске pesmice, takšne, ki se uglašbijo, bi se že lahko tako imenovala. Naslov pa se že vendar razteza na vso knjigo. Ali tiči za imenom »Popevčice« — skromnost? Pa ti skromnosti nekoliko kontrastuje dotični portret. — No, bodisi kakorkoli.

Knjiga je razdeljena v lirске pesmi, balade in junaške pesmi. Najboljši je poslednji, najslabši prvi del. Res, da noben pesnik ni ekskluzivno lirski ali epski; o Hribarju pa bi skoro trdili, da je edino le epik. Lirika se mu kratko in malo ne izponaša — to mu je že marsikdo opomnil — najmanj pa takrat, kadar zaide v višje ozračje, kadar je refleksiven ali doktrinaren. Takrat je njegova pesem rimana — proza. Kako raztegnjena je na primer pesem »Ne obupuj, Ljubljana bela«! V vseh možnih stavkih istega pomena opisuje nje nesrečo vsled potresa. Dobro je vsaj, da strogo lirskih pesmi sploh mnogo ne obseza prvi del, najsitudi je pesnik vzporedil pod to zaglavje pesmi od 30. do 71. strani.

Epskega talenta, kakor smo omenili, Hribarju ne moremo odrekati, in sicer je njegova stroka romanca z narodno snovjo, ki jo zna on včasih spesniti z jasno, lahkotno in gladko tekočo dikcijo. Seveda, taka romanca je potem isto, kar idila. Ta genre se Hribarju najbolj izponaša in preprostim bravcem najbolj prija, ker zna često zadeti tisti »narodni« ton. Zato bi bilo zanj primerno mesto v knjigah družbe sv. Mohorja. Baladi pa Hribar ni več kos. In čisto napačne nazore imajo o baladi tisti kritiki, ki so Hribarja hvalili baš zaradi njegovih balad! Nobena izmed pesmi, uvrščena pod oddelkom »Balade«, pa ni prava balada, ampak navadna povest!

Nesrečna epska razblinjenost in gostobesednost zmedeta mnogokrat potrebno plastiko in preprečita tako zvane epske skoke, ki so baladi to, kar telesu kosti. Vzemi mu okostje, in telo se sesede. V tem pogledu mu Aškerčeva muza kliče: »Prid', zidar, se les učit!« . . . In še nekaj! Res je, da nosi balada že po svojem bistvu na sebi mrakoten značaj, ne sme pa biti temna, nejasna, neumevna ali dvoumna. Prvi pogoj vsakega pesniškega izdelka je ta, da ga bravec ume in sicer prav tako kakor pesnik sam, in da se da razlagati samo po eni poti. Te jasnosti pri Hribarju včasih pogrešamo in navadno v najboljših snoveh. — Mimogrede ga opozarjamo tudi na to, da pri peterostopnih »srbskih« trohajih ne sme nikdar manjkati za drugo stopico diareze, ki je v pesmi »Boj pri Sisku« pogrešamo. Med njegovimi »junaškimi« pesmimi je »Zadnji knez« pravi epski biser.

A. M.

Erotika. Zložil Ivan Cankar. V Ljubljani 1899. Natisnila in založila Kleinmayer & Bamberg. Cena 1 gld., po pošti 1 gld. 3 kr. O elegantno opremljenih pesmih, ki so na 115 straneh razvrščene v skupine:

Helena — Iz lepih časov — Dunajski večeri — Romance — izpregovorimo več prihodnjšč; priporočamo pa jih danes najtopleje izobraženemu našemu občinstvu.

Oton Zupančič. Čaša spojnosti. Cena 1 gl.d., po pošti 1 gl.d. 5 kr. Založil Lavoslav Schwentner. Natisnila »Narodna tiskarna«. V Ljubljani, 1899. Ravnokar pred sklopem lista smo prejeli za veliko noč že druge poetične pisanke jako okusno in moderne oblike. Znani »Zvonov« pesnik (Nikolajev) nas je razveselil s to zbirko pesmi, ki obsegajo na 110 straneh tele kroške: Albertina — Zimski žarki — Steza brez cilja — Seguidille — Bolne rože — Jutro — Romance. — Knjigo krasi naslovni list, ki ga je narisal arhitekt Ivan Jager. O vsebini lepe knjige prihodnjšč več, za sedaj pa bodi priporočena vsem ljubiteljem Nikolajeve muze.

Donesek k slovstveni zgodovini 18. stoletja. Knjižnica benediktinskega samostana admontskega hrani slovensko-nemški slovarček (galerija, omara 99., št. 105.), kateri do sedaj še ni bil nikjer omenjen. Naslov mu je: Ein kleines | Wörterbüchlein | nämlich | windisch- und deutscher | Sprache | — | Ein Blatt | RUSSEISHE | Nemrsh | Slovinskiga, ina Nemshkiga | Ješka | — | Maiteburg. | zu finden bei Joseph Mersinger, bürgerl. Buchbinder | und Buchhändler, 1789. m. 8°. str. 112.

Slovar, kateri obsega 35 strani, je razdelil neimenovan pisatelj v oddelke, katerih se vsaki začenja s črko A, vendar se abecednega reda ni dosledno držal. Prvi dve strani zavzemajo krotka imena, n. pr. Dismas, Engelbert, Ertrud, Hippolytus, Kilian, Norbert, Olympius, Presdochim, Radigund i. t. d., večji del imena tuja slovenskemu duhu, katera tudi kažejo, da je bil pisatelj bržkone duhovskega stanu. V ostalem ima slovar besede, katere se v navadnem življenju najčešče radijo; zadostuje, da se slovarjevo bistvo spozna, ako podam malo zbirko besed: Shivod, der Leib, Shinek, das Genick, Zholu, die Stirn, Vuhu, das Ohr, Paplat, die Schie, Vodovz, der Witwer, Brad, der Bruder, Kavz, der Weber, Pözh, der Ofen, Groft, die Weitraube, Srakonoga, der Himmelthau, Weer, der Fenchel, Pfenich, Wih, das Pinsenrohr, Vodu, unvermacht, spoor, Wedlejerje, das Seitenstechen, Vav, der Ochs, Reznar, der Eatrish, Kuff, die Amfel, Wrast, Jam, der Ulmbaum, Hudopjer, die Fladermaus, Qvas, der Sauer- teig, Vedeezh, wiffend, Wejshat, siehen, Wrot, die Uiberfahrt, Predni (Sadni) padov, das fordere (hintere) Gefell, Sleff, der Bisch, Eibisch, Kofovitisa, der Rittersporn, Meshish, die Hauswurz, Strastivnik, der wilde Feldsafran, Otkro- shenza, die Brombeere, Gladesh, Erdpfriemen, Bela Zhamerika, die weiße Ninš- wurz. Mislim, da ti zgledi zadostujejo.

Za slovarjem sledijo na str. 39. poučni kmetijski sestavki, deloma v dvo- govoru. Kot primer bodita: Dva pogovorna Masha. Parjatev, kam gresh ti? Jesi (stavčeva napaka mesto t) grem v' Meštu. Ješ ranu tude v' Meštu grem. Pojdma toku v' kub, bude nama krajski shaff. Kaj imash ti v' Mešti opravit? Ješ im shi pred shtlernaškim Daeva veliku Mečl, Sekirne,imu Motkine toparishe, nika- tiere Shajtrige, tri Sany, tudi nikatiere Brase, en okuvani Plug, volne Kolešfe, imu dve kripi Vogla noter poslav. Na to visho, dokler ti tolku Rezhni na odajo imash, bodesh velika Denarjev ger d'adigra. To ti posh prav dobru blu: jest morem tudi veliku von dati i. t. d. — Mogoče, da si je pisec vzel za vzorec M. Pohlina slovar (1782), žigar naslov se glasi tudi »besedišče«: »Tu mala Besedišhe treh jesikov«; toda ker Pohlinave knjige nštem imel pri roki, ne morem nič gotovega povedati.

Šmitl.